

¡BOMBA!

Alito al PRI lo reinventa,
quiere quedárselo entero;
en todo será él primero...
y Layda le trae la cuenta

K'intsil

Miércoles 10 de julio de 2024

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 10 · NÚMERO 2273 · www.lajornadamaya.mx

Ajxak'al xooko'obe' ku sáasilkúunsiko'ob bix u yantal u nojochil ts'o'omel pool yéetel u wiinkilal wiinik

U nojochil u ts'o'omel u pool
ba'alche'ob nuuktake' ma'
keet yanik yéetel beyka'aj
u nojochil', ba'ale' wiinike'
kúulpach yanik ti' le je'elo',
beey a'alab tumen jump'él
xak'al xook jts'a'ab k'ajóoltbil
tu pikil ju'unil *Nature Ecology
and Evolution*.

U ajxak'al xookilo'ob u
noj najilo'ob xook Reading
yéetel Durhame' tu
much'ajo'ob jejeláas daatos

yóok'olal u ts'o'omel u pool
yéetel u wiinkilal maanal mil
500 u túul espeesyes ti'al u
sáasilkúunsa'al le yaba'ach
tsikbal'ob jóok'sa'an
yóok'olal bix úuchik u k'éexel
u nojochil ts'o'omel pool.

Ts'o'omel pool keet yanik
yéetel le beyka'aj nojochil
wiinkilale' yaan ba'al u yil
yéetel na'at, u binsikubáaj
yéetel u jeelo'ob, beyxan
u yantal bix u jejelásil u

beetik wa ba'ax, ba'ale' u
ts'o'omel u pool wiinike' jach
táaj nojoch. Túumbe xak'al
xooke' ku ye'esik ba'alche'ob
maas jach nuuktake'
mina'an ti'ob u ts'o'omel
u pool beyka'aj u nojochil
xano', le beetike' ku jelbesik
úuchben tuukulo'ob yaan
yóok'olal bix úuchik u k'éexel
ts'o'omel pool.

Jka'ansaj Chris Venditti,
u noj yuumil xaak'al xook, ti'

u noj najil xook Universidad
de Reading, tu ya'alaj ti'
k'a'aytajil ts'iib: "Maanal
jump'él siiglo u tukulta'ale',
keet yanik u nojochil ts'o'omel
pool yéetel wiinkilal. Ba'ale'
bejla'e' ojéela'an ma' beyi".

Le bix yanik ts'o'omel
pool yéetel wiinkilale'
chiika'an beey jump'él
kurbae', tumen yaan nojoch
ba'alche'ob yéetel mejen
ts'o'omel poolo'ob.

Europa Press y De La Redacción

Oochel Efe